

Případová studie akcelerovaného projektu knihovna Litvínov

“Vytvořme s mladými uživateli v knihovně prostor přesně podle jejich představ”

Kontext	
Kontext aktivity Akcelérátoru	<p>V rámci realizace projektu KISK FF MU Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách (CIDES) CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_124/ 0006474 jsou v klíčové aktivitě <i>Akcelérátor</i> odbornými kapacitami týmu a externích lektorů podporovány takové snahy a aktivity českých knihoven, které</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšují zapojení stakeholderů do činností knihovny • proměňují prostředí knihovny směrem k zavádění činností podporujících inovativní sociální služby • zvyšují zapojování cílových skupin, na něž míří konkrétní služba, do přípravy a průběhu těchto aktivit • zlepšují potřebné dovednosti zaměstnanců knihoven.
Kontext podpořeného projektu	<p>Poptávka po podpoře v akcelérátoru přišla od managementu Městské knihovny Litvínov, která byla v červnu 2019 podpořena Inkubátorem sociálních inovací (KA Inkubátor projektu CIDES).</p> <p>Cílem akcelerace byla úprava současných prostor knihovny pro potřebu mladých (tzv. “coolna”) v návaznosti na identifikaci jejich potřeb. Souvisejícím cílem je získání více času pro komunitně laděnou knihovnickou práci - práci s mladými).</p> <p>Do realizace bylo zapojeno pět zástupců knihovny včetně managementu a pět mentorů z projektu CIDES.</p>
Kontakt na partnera projektu - podpořená knihovna	<p>Městská knihovna Litvínov https://www.knihovna-litvinov.cz/ Mgr. Marcela Gúttnerová, ředitelka, guttnerova@knihovna-litvinov.cz Bc. Michaela Hrabinská, vedoucí dospělého odd., hrabinska@knihovna-litvinov.cz Bc. Vladimír Kraft, vedoucí dětského odd. kraft@knihovna-litvinov.cz</p>

Charakteristiky podpory v Akcelérátoru	
Příjemci podpory	<p>Primární: zaměstnanci Městské knihovny Litvínov Další:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cílová skupina “mládež” vymezená věkem 13 - 20 let (přičemž mládež do 14 let včetně tradičně spadá do “dětského oddělení” a od 15 + do “dospělého oddělení” knihovny)
Zaměření podpory	<ul style="list-style-type: none"> • podpora zaměřená na CS knihovny “mladí” • podpora využívání metod zjišťování informací a zapojování CS
Rozsah podpory	<p>Poskytnutí čtyř workshopových dnů v sídle knihovny s externími mentory i odborníky týmu CIDES plus další individuální setkání a mentorské konferenční hovory podporující průběh akcelerace, zejména její výzkumnou část prováděnou knihovnicí samostatně. Délka spolupráce v akcelérátoru - cca 7 měsíců.</p>
Dosah podpory	Lokální - město Litvínov, okolí knihovny
Inovační prvky podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Využití návaznosti akcelérátoru na předchozí práci odvedenou v Inkubátoru sociálních inovací v oblasti přípravy nového prostoru knihovny pro mladé návštěvníky přirozeně nezapadající do dětské ani dospělé sekce. Vytvoření samostatného oddělení pro “mladé 13 až 20 let” jako mezikroku mezi klasickou dětskou a dospělou sekcí. • Inovační workshop s fokusní skupinou - za přítomnosti mladých na místě. Úspěšná snaha o zapojení mladých do přípravy akce - otevření Komnaty nejvyšší potřeby (mladí sami vybrali název místnosti, vybrali gauč, zajistili občerstvení, vyrobili a roznesli plakáty, ad.) • Inovační přístup k evaluaci akce “otevírání coolny” - vyhodnocování vztažené ke strategii knihovny. • Práce s otázkou časové náročnosti při přípravě akce - uvědomění si, kolik času příprava (do budoucna jakékoliv) akce zaměstnanec knihovny ve skutečnosti stojí.
Typy výstupů	<ul style="list-style-type: none"> • Participativní vytvoření prostoru “coolny – Komnaty nejvyšší potřeby” s a pro mladé návštěvníky knihovny. • Výstupy z workshopů (hlavně z těch s mladými návštěvníky) na flipchartech (obsahují nápady na možné inovace v knihovně). • Analýza potřeb CS a vytvoření protoperson. • Výzkumný deník, kam si tým průběžně zapisoval své předpoklady, pozorování a zjištění. • Vytvoření akčního plánu otevíračky prostoru a evaluace akce. • Seznam nápadů, co by se knihovna mohla přestat dělat či organizovat, aby měla čas na aktivity s mládeží.
Udržitelnost,	Tým učinil pozitivní zkušenost se zapojováním CS do plánovaných

návaznost a přenositelnost	aktivit, osvojil si některé principy participativního rozhodování a je připraven je aplikovat i v budoucnu na své další aktivity. Ozvali se z knihovny v Chomutově, že mají zájem dozvědět se o celém principu práce s mládeží a chtějí se na “Komnatu nejvyšší potřeby” přijet podívat.
-----------------------------------	---

Průběh podpory v Akcelérátoru	
Aktivně zapojení stakeholderi	<ul style="list-style-type: none"> • zaměstnanci knihovny Litvínov včetně ředitelky • uživatelé a potenciální uživatelé knihovny, kteří se zapojili do výzkumu
Využité metody	<ul style="list-style-type: none"> • Ztvárnění představy změny a srovnání se strategií knihovny • Analýza potřeb cílových skupin (mládež a mladí dospělí) <ul style="list-style-type: none"> ○ Vizualizace výchozího a cílového stavu v tématu: teenageři ○ Rešerše, rozhovory a pozorování pro identifikaci potřeb teenagerů a dospělých od knihovny ○ Využití Metodiky fokusních skupin pro knihovny z projektu CIDES • Vytvoření “protoperson” (typických mladých uživatelů knihovny) • SCAMPER (technika využívaná při potřebě změnit stávající produkt nebo službu) • Využití Metodiky evaluace akcí knihovny z projektu CIDES (včetně tvorby indikátorů)
Využití sady metodických karet LibDesign Social?	<p>Ze sady metodických karet LibDesign Social byly využity tyto metody:</p> <p>Inspirujte se</p> <ul style="list-style-type: none"> - tým se v rámci prvního setkání vyjel podívat na exkurzi do coworkingového centra Bridge 714 v Mostu, absolvoval setkání s majitelem Alešem Smetanou a prohlídku prostor - mentorka pro tým připravila praktickou ukázkou rešerše - <i>Inspirace z komunitních center</i> <p>Sbírejte nápady</p> <ul style="list-style-type: none"> - v průběhu setkávání tým několikrát generoval nápady formou brainstormingu (často s využitím tzv. silent brainstormingu, kdy účastníci nejprve dostanou čas promyslet a napsat si své nápady na lístečky, teprve potom nastává sdílení a společné brainstormování) <p>Vytvořte persony</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tým si vytvořil “za domácí úkol” prototypy person, tzv. “protopersony”, s nimiž potom pracoval při přípravě na příchod zástupců CS (mladí)

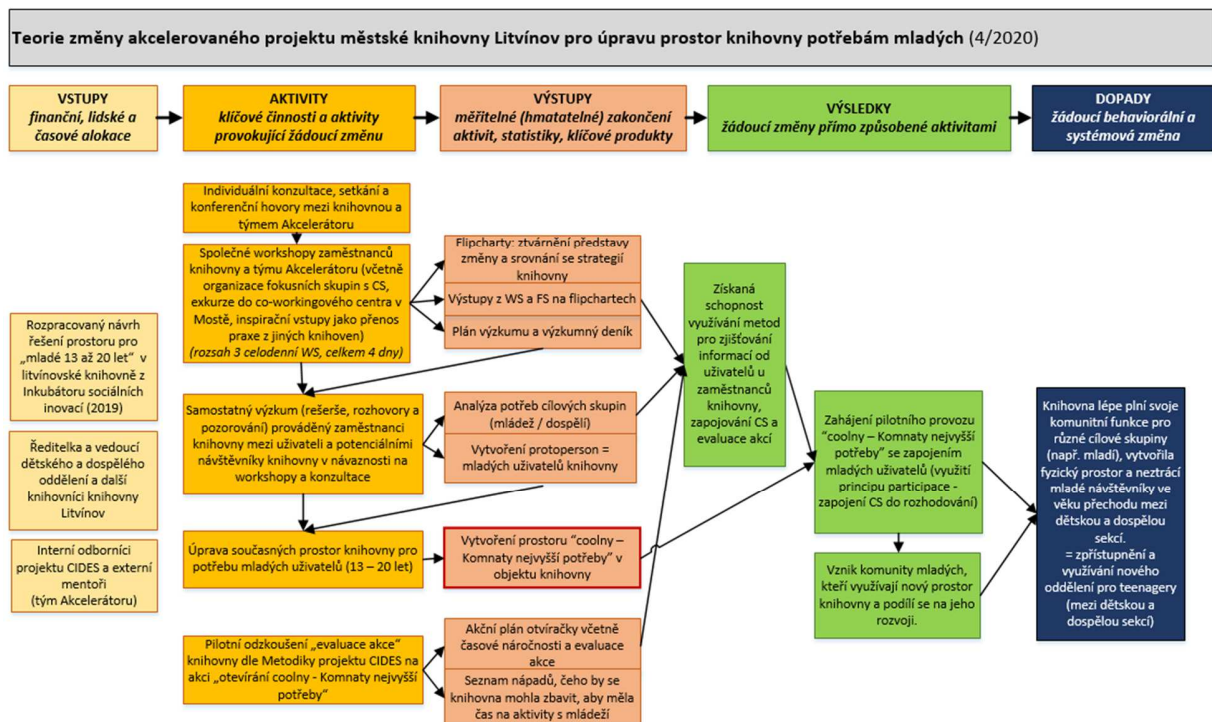

	<p>Otestujte prototyp</p> <ul style="list-style-type: none">- Otvíračka “coolny - Komnaty nejvyšší potřeby” sloužila jako otestování prototypu prostoru pro mladé. Následné období, kdy je prostor v provozu, tým stále vnímá jako testovací období, sleduje, vyhodnocuje dění a pružně upravuje a přizpůsobuje službu potřebám CS.
Faktory úspěchu podpory	<ul style="list-style-type: none">• Předchozí absolvování Inkubátoru sociálních inovací v projektu CIDES - mentální nastavení na tento typ práce a přístupu umožnil efektivní start spolupráce a práci během workshopů.• Zapojení CS “mladí” na místě, tj. přímo v jejich budoucím prostoru v knihovně společně s knihovníky. Komunikace v průběhu setkání překonala vzájemný ostych a vyústila mj. v předání zodpovědnosti za část realizace přímo CS, a tím následně přispěla k úspěchu akce “Otevírání coolny”.• Dobré externí mentorky se zkušeností s prostředím knihoven. Osvědčily se naplánované mentorské cally mezi workshopy.• Všechny workshopy se zúčastnili všichni z týmu knihovny - stejné složení podpořené skupiny a současně podpora ředitelky, která se také účastnila, zvýšilo účinnost akcelerace.
Bariéry průběhu podpory	<ul style="list-style-type: none">• vzdálenost a špatná dostupnost Brno (realizátor) - Litvínov (partner)• kvůli vyhlášení stavu nouze v ČR se zákazem cestování v důsledku koronavirové krize, a následnému uzavření knihoven, se poslední pracovní setkání nemohlo uskutečnit. Celkově se projekt musel s touto mimořádnou situací vypořádat, a podařilo se mu to online formou, zejm. sérií konferenčních callů.
Nejvýznamnější zjištění a dopady “Už jsme dokázali”	<ul style="list-style-type: none">• Zjištění reflektované zapojenými knihovníky: <i>“mladí se s námi baví a jsou ochotní se zapojit”</i>• otvíračka Coolny samotná (a participace mladých na ní) fotky z otvíračky na FcB knihovny: https://www.facebook.com/knihovna.litvinov/photos/pcb.10157544969362012/10157544952882012/?type=3&theater https://www.facebook.com/knihovna.litvinov/photos/pcb.10157544969362012/10157544953082012/?type=3&theater https://www.facebook.com/knihovna.litvinov/photos/pcb.10157544969362012/10157544953212012/?type=3&theater https://www.facebook.com/knihovna.litvinov/photos/pcb.10157544969362012/10157544953657012/?type=3&theater https://www.facebook.com/knihovna.litvinov/photos/pcb.10157544969362012/10157544953767012/?type=3&theater• plakát vytvořený zástupcem CS: https://www.facebook.com/knihovna.litvinov/photos/a.453645847011/10157518162657012/?type=3&theater

- článek o *Komnatě*, který byl uveřejněn na stránkách RegioRevue - <https://regiorevue.cz/>
- článek o *Komnatě* v mapě Co dokáže knihovna: <https://codokaze.knihovna.cz/komnata-litvinov/>
- Článek o Inkubátoru s reportáží z Litvínova na webu MPSV: https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/inovace-v-knihovnach?fbclid=IwAR03yTc_pe6U2royU9uVllp6qjSsmf_b63Wud7AA0XK9txRhZAiNleoHkpQ

Aktualizovaná teorie změny

Teorie změny byla využívána jako nástroj podporující (závěrečné) vyhodnocení akcelerace. Před zahájením podpory sloužila TZ zapojeným stranám k ujasnění si logické linky projektu, kdy byl kladen důraz na objasnění očekávání od výsledků podpory. V závěru podpory byla TZ aktualizována tak, aby odrážela reálný průběh akcelerace s dosaženými výstupy a výsledky.

Zpětná vazba a Lessons learned	
Způsob předání výstupů	Na místě v průběhu realizace.
Zpětná vazba od primární CS	<p>Citace z mailů:</p> <ul style="list-style-type: none">Okamžitá zpětná vazba paní ředitelky po otvíračce prostoru pro mladé: <i>“... Zahájení bylo super, přišlo 16 mladých, zahráli si stolní a PC hry, hlasovali o název místnosti (vyhrála Komnata nejvyšší potřeby...:), taky vybrali barvu gauče (černou), pomohli s přípravou místnosti a přípravou občerstvení.... Mě se to moc líbilo a vypadalo, že se mladí ošiš dobře baví.</i> <i>Jo a já si s Míšou a dvěma 13 letýma klukama zahrála Člobrdo, což jsem nehrála 20 let... Škodolibě jsme se radovali, když někdo někoho vyhodil... :)</i> <i>Děkuji všem kolegům za přípravy a organizací...uvidíme, jak to dál bude fackčit...”</i>Okamžitá zpětná vazba od vedoucí dospělého oddělení: <i>“Dnes jsme měly na dospělém seanci, která se protáhla na krásné a velmi plodné tři hodiny.</i> <i>Holky si samy zvolily metodu:</i><ol style="list-style-type: none"><i>přečíst otázku</i><i>každá řekla, co ji napadlo</i><i>po obědě jsme teprve přečetly naše odpovědi z akcelarátoru a znovu vše, co padlo dnes</i><i>a na to se navázaly další nové nápady.”</i><i>ZV přes Skype: “Byla to jedna z nejkvalitnějších věcí, která se tady odehrála za poslední dobu.”</i>Shrnutí spolupráce na akcelarátoru od paní ředitelky Mgr. Marcely Gúttnerové (citace): <i>“Projekt Sociální inovace v knihovnách byl pro náš tým určitě přínosem. Nastartovali jsme to, co jsem už dlouho chtěla, a sice nějaký malý výzkum v rámci našich možností o potřebách našich uživatelů. Udělat větší výzkum je nad naše kapacitní možnosti, tak jsem ráda, že jsme se s vámi zaměřili na mladé lidi a mohli jsme trošku nahlédnout pod pokličku jejich přání a potřeb. Dříve jsme zkoušeli nějaké ankety a dotazníky, ale bez valného výstupu pro praxi. V započaté práci s mladými lidmi chceme určitě dál pokračovat. Bez tohoto projektu bychom se do toho určitě takto nepustili. Čeká nás sice ještě velmi dlouhá trať, protože jsme stále na začátku, ale důležité pro nás je, že už jsme na ní a můžeme zlepšovat naše služby.”</i>

Lessons learned

- V knihovně se osvědčilo co nejdříve a co nejrychleji “chodit do terénu”, tzn. zapojovat cílovou skupinu a dělat malé kroky, které se hned vyhodnocují (umožnit týmu zažít malé, průběžné úspěchy).
- Víc experimentovat s kratšími formáty mentoringu - vyhlášení nouzového stavu donutilo tým dokončit spolupráci online a změnit formát setkání na cca hodinová setkání, na kterých byly probírány instrukce pro domácí práci knihovního týmu, toto “provizorium” se však ukázalo jako funkční, ne-li efektivnější (celodenní workshopy mohou být vyčerpávající, kratší setkání a větší důraz na samostatnou práci doma přenáší víc zodpovědnosti, a tím “ownership” na knihovní tým, apod.)

Fotogalerie

FB litvínovské knihovny (fotky ze setkání, plakát vytvořený zástupcem CS)

https://www.facebook.com/search/top/?q=knihovna%20Litv%C3%ADnov&epa=SEARCH_BOX

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MUNI Katedra
ARTS informačních studií
a knihovnictví

https://www.facebook.com/search/top/?q=knihovna%20Litv%C3%ADnov&epa=SEARCH_BOX

 Městská knihovna Litvínov Dát stránce To se mi líbí ***
14. února v 13:24 · 🌐

Několik momentek z otvírací party 🥳 místnosti pro mladé dne 12. 2. 2020.
A jak že svému novému doupěti říká sama mládež?...👁️ KOMNATA
NEJVYŠŠÍ POTŘEBY 🙌

Ozkoušejte sami v litvínovské knihovně, vstup na vlastní nebezpečí 🌟, 13+
(max. 20 let).

